

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. חטאת העוף פסולה היכי מזה מדמה ... אי דנקט להו בראש המזבח
ה"נ כי קאמר דתלנהו בקניא מאי תיקו2
- ב. כלי הלה מקדשין את הלה ומדות יבש מקדשות את היבש אין כלי
הלה מקדשת את היבש ולא יבש מקדש את הלה.....2
- ג. כלי הקודש שניקבו אם עושין בהן מעין מלאכתן שהיו עושין והן
שלימים מקדשין ואם לאו אין מקדשין וכולן אין מקדשין אלא בקודש.....3
- ד. לא שנו אלא מדות אבל מזרקות מקדשין שנאמר שניהם מלאים סולת.....4
- ה. כלי שרת אין מקדשין אלא שלימין אין מקדשין אלא מלאין אין
מקדשין אלא מתוכן ואמרי לה אין מקדשין אלא שלימין ומלאים ומבפנים.....4
- ו. איכא בינייהו בירוצי מדות5
- ז. מלאין אין מלאין אלא שלימין ... בזמן שאין דעתו להוסיף אבל דעתו
להוסיף ראשון ראשון קודש ... אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל.....5
- ח. אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה וביכורים מן המדומע ואין צ"ל
מערלה וכלאי הכרם ואם הביא לא קדש ... ליקרב אבל קדש ליפסל.....6
- ט. כלי קדש שניקבו אין מתיכין אותן ואין מתיכין לתוכן אבר נפגמו אין
מתקנין אותן סכין שנפגם אין משחיוזין את פנימתה נשמטה אין מחזירין אותה.....7
- י. בגדי כהונה אין עושין אותם מעשה מחט אלא מעשה אורג שנאמר מעשה אורג
8
- יא. אין מכבסין אותן כל עיקר שאין עניות במקום עשירות9
- יב. מעיל כולו של תכלת היה שנאמר ויעש את מעיל האפוד כליל תכלת9
- יג. שוליו כיצד מביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורין ועושה אותן כמין
רימונים שלא פיתחו פיהן וכמין קונאות של קנסות שבראשי תינוקות ומביא שבעים
ושנים זגין שבהן שבעים ושנים עינבלין ותולה בהן שלשים וששה בצד זה ושלישים
וששה מצד זה.....10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

11הדרן עלך המזבח מקדש

דף פח.

א. חטאת העוף פסולה היכי מזה מדמה ... אי דנקט להו בראש המזבח ה"נ כי קאמר דתלנהו בקניא מאי תיקו

כבר התבאר לעיל דף פז: אויר מזבח כמזבח¹, ובכל שנאמר במזבח אם עלו לא ירדו הרי דין זה גם באויר מזבח².

במה דברים אמורים³ כשעלה על גבי המזבח או על גבי הכבש ואחז בידו באוירו אברים פסולים שהרי זה כמונח על גבי מזבח ולא ירדו.

אבל אם עמד על גבי ריצפת העזרה ותלה אותן בקנה על גבי אוירו של מזבח ספק בגמ' אם נחשב כמונח אם לאו.

ובעולת העוף⁴ שמליקתה בראש המזבח אם חישב במליקתה להקטירה למחר אינו פיגול על ידי זה אולם אם אמר הריני מולקה על מנת להורידה למחר ולהעלותה ולהקטירה הרי זה פיגול.

ב. כלי הלח מקדשין את הלח ומדות יבש מקדשות את היבש אין כלי הלח מקדשת את היבש ולא יבש מקדש את הלח

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה יב

² דבעומד האדם בראש המזבח ואוחז האבר בידו פשיטא דאויר מזבח כמזבח דמי כי מיבעיא ליה [דעומד בקרקע העזרה] ונקיט ליה בקניא כנגד המזבח מאי תיקו. ויש לתמוה על רבינו שסתם דבריו ולא חילק והר"י קורקוס ז"ל דחק עצמו להוכיח שנפשטה הבעיא ממקומות אחרים ולי אין צורך לכך אלא מאחר דלא איפשיטא בעיא מספיקא לא תרד. כס"מ שם ויש לעיין בזה דילמא אזלינן לחומרא ואמרינן דלא יקריבם (ועיין לקמן הלכה י"ז יעו"ש ותראה שהעיקר כדברי מרן) ועיין בתוס' שם כ"ה ב' בד"ה זאת אומרת וכו' וע"ע שם כ"ו א' דאויר עזרה כעזרה דמי וע"ע שבועות י"ז א' תוס' ד"ה תלה עצמו וכו' ועיין מל"מ לקמן פ"א מהל' שגגות הי"ד יעו"ש ותראה שיש ראיות לדברי רבינו. הר המוריה שם

³ תורת הקדשים שם ג

⁴ תורת הקדשים שם מט: אות ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

מה שהתבאר לעיל דף פו: פז: שכלי השרת מקדשין את הראוי להם⁵, שהרי נאמר בכלים (שמות ל כט) כָּל הַנִּגְעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ, ולא יפרדה לעולם, ואף על פי שנפסל.

אולם אין כלי⁶ הלח כלומר הכלים שמקבלים בהם הדם והיין והשמץ⁷, מקדשות את היבש כגון סולת המנחה, ולא כלי היבש כגון המדות⁸ שמודדים בהם הסלת למנחות והקמורת⁹ מקדשות את הלח.

אולם כל דבר שיש לו שיעור ונתן בכלי שרת יותר מכשיעור לא נתקדש כלל¹⁰.

ג. כלי הקודש שניקבו אם עושין בהן מעין מלאכתן שהיו עושין והן שלימים מקדשין ואם לאו אין מקדשין וכולן אין מקדשין אלא בקודש

⁵ נ"ב אבל שאינו ראוי להם לא מקדשי כלי שרת, והא דמזבח פנימי מקדש קומץ מנחה (זבחים כ"ז ע"ב), משום דהוי כלי שרת, פירושו משום דראוי לכלי שרת, שהקומץ מתקדש בכלי שרת, לכן גם מזבח פנימי מקדשו, וכן כתב רש"י פסחים (דף ל"ד ע"ב ד"ה טמאות) דאין כ"ש מקדשין רק הראוי להם כמזבח יעו"ש: וצ"ב הך שמועה דזבחים דף (כ"ח) [כ"ז ע"ב] קמורת זרה, ואכמ"ל. או"ש

⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה יח יט

⁷ ז' מדות הלח שהיו שם היין וחצי ההין ושלישית ההין וכו' כדתנן להו בפרק ט' דמסכת מנחות דכיון דהנך לא חזו ליבש למידי למדוד והן לא נמשחו אלא למדידה לפיכך אין מקדשין אלא ע"י מדידה.

⁸ פירש בקונטרס דלהכי קרי ליה ליבש מדה וללח כלי שאין שום כלי מקדש ליבש אלא שתי מדות עשרון וחצי עשרון ותימה והאיכא ביסא פרק הקומץ (רבה) (מנחות דף כד.). והאיכא מחתה לקמורת והאיכא כף והאיכא מכתשת בשבועות (דף יא.). והאיכא בזיכין ושולחן ופי' ר"ת דלהכי קרי ליה ליבש מדה ולא כלי לפי שיבש יכולין למדוד מחוק או גדוש בכל ענין שירצה אבל דבר לח לא שייך מדה גביה שהרי מדת לח אינה שוה דדבר לח אינו יכול להיות גדוש ופעמים שמדת לח זה יתירה מזה כמו מדת יין יתירה ממדת מים לפי שיש עב יותר וכן שמן מייך להכי לא קרי ליה מדה. תורה מדות ובתויו"ש שם כתב ול"נ דלהכי קרי ללח כלי משום דא"א ללח שיהיה אלא בכלי משא"כ היבש שאפשר שיהיה מונח בקרקע עולם בלא כלי.

⁹ פי' המשניות פ"ט מ"ז

¹⁰ דע דהא דקיי"ל דכלי שרת מקדשין כל דבר הראוי להם מ"מ כל דבר שיש לו שיעור ונתן בכלי שרת יותר מכשיעור לא נתקדש כלל, זה מתבאר בסוגיא דס"פ לולב וערבה (דף מ"ט) דפריך בגמ' ואמאי נייתי במקודשת ואמר זעירי אין שיעור למים כו' משמע דאם היה שיעור למים אינם ראויים לכלי ואין הכלי מקדשין וכמו שפירש"י שם וחזקיה ורבי ינאי כולם מודים בדין זה כמבואר שם. מל"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כל כלי השרת¹¹ אין מקדשין אלא במקדש¹².

ניקבו אם עושין מעין מלאכתן שהיו עושין כשהם שלימים מקדשין, ואם לאו אין מקדשין¹³.

ד. לא שנו אלא מדות אבל מזרקות מקדשין שנאמר שניהם מלאים סולת

מה שהתבאר שאין כלי הלח מקדש היבש ולהיפך במה דברים אמורים במדות הלח והיבש¹⁴ שהיו במקדש, אבל המזרקות למרות שכלי לח הם, מקדשות את הלח והיבש¹⁵.

ה. כלי שרת אין מקדשין אלא שלימין אין מקדשין אלא מלאין אין מקדשין אלא מתוכן ואמרי לה אין מקדשין אלא שלימין ומלאים ומבפנים

¹¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה ב

¹² תוספתא מנחות פרק י' (ה"ב) אין מקדשין בפנים אלא בחוץ, פשוט דקאי הוספה על משנתינו (מנחות פ"ח ע"א) רביעית מה היה משמשת, רביעית מים למצורע כו', חצי לוג מה היה משמש, חצי לוג לסוטה, וטהרת מצורע היה בחוץ לחומה, והשקאת סוטה היה בשער נקנור, מקום שלא נתקדש בקדושת העזרה, ויעוין סוטה (דף ז' ע"א) והיא עומדת בפנים והכהן עומד מבחוץ, יעוין תוס' (שם דף ה' ע"א ד"ה ששם) בשם תוספתא, לזה אמר ששני דברים אלו היפוך מכל כלי שרת, שמקדשין בחוץ ואינן מקדשין בפנים, שבכל קרבנות תנן בזבחים (דף פ"ח ע"א) וכולן אינן מקדשין אלא בקודש, ולהנך שני דברים אינן מקדשין בפנים אלא בחוץ ויעוין תוס' (מנחות פ"ח ע"ב) ד"ה אי לסוטה חולין נינהו, ובפרה פליגי אמוראי בזבחים (דף כ' ע"ב) אם מקדש בכלי שרת בפנים או בחוץ, וז"ב. או"ש

¹³ מיהו כל כלי שרת שנקבו או שנשברו אין מתקנין שבריהן אלא עושים אותן חדשים. וכן סכין שנפגם אין משחזין אותו להסיר הפגם. ובגדי כהונה שנתלכלכו אין מכבסין אותן אלא עושים חדשים ומניחין אלו לצורך פתילות של מנורה ושמתח בית השואבה. וכל כך למה, לפי שאין עניות במקום עשירות. ר"ב במשנה שם.

¹⁴ ועיין עשה רקח שכתב לישנא דמתני' כלי הלח מקדשין את הלח וכו' ורבינו השמיטה נראה שהוא מפרשה שהיא המדה אך בפירוש המשנה לא ביאר כן שהרי פי' שהיו מקבלים בהם הדם וידוע דהמזרקות היו מיוחדים לקבל הדם והתוס' יום טוב ז"ל תמה על רש"י והרע"ב ז"ל בזה במתני' דפ"ט דמנחות דשבעה מדות של לח היו במקדש וכו' ואין שם תמיה דכוונתם אינו על המידה אלא על הכלים הראויין לכך וכן מתבאר מדברי התוס' במנחות דף ח'. מעשה רקח שם

¹⁵ אף על גב דכלי הלח נינהו מקדשין יבש דכי היכי דחזו ללח חזו לסלת למידי דמידה דהיינו לסלת שהוא יבש שנאמר גבי מזרקות שניהם מלאים סלת ומנחה אף על גב דבלולה בשמן היא לגבי דם כיבש דמיא. מלאכת שלמה במשנה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

כל כלי השרת¹⁶ אין מקדשין כלל אף ליפסל¹⁷ אלא מדעת, כלומר שנתנו לכלי על דעת שיתקדש על ידי זה¹⁸, ואין מקדשין אלא מתוכן, ואין מקדשין אלא שלימים שיכולים לעשות מלאכתן כנזכר, ואין מקדשין אלא מליאין¹⁹.

ו. אינא בנייהו בירוצי מדות

כל המדות האלו²⁰ קודש ומכלי השרת, אלא שמדות הלח נמשחו מבפנים ומבחוץ, ומכלי היבש לא נמשחו אלא בפנים, לפיכך בירוצי מדות הלח היינו מה שנופל מן הכלי לאחר שנתמלא²¹. קודש²², ובירוצי מדות היבש חול²³.

ז. מלאין אין מלאין אלא שלימין ... בזמן שאין דעתו להוסיף אבל דעתו להוסיף ראשון ראשון קודש ... אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל

¹⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה ב

¹⁷ ואף שיש דברים שאינן מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל וכמ"ש רבינו בפרקין דין זה ודין כ"א מ"מ כשהוא שלא מדעת אינן מקדשין אף ליפסל כן מתבאר בסוגיא הנזכר יע"ש. ודע דאף למ"ד דכלי שרת אין מקדשין שלא מדעת מ"מ משום גזירה דשמא יאמרו לדעת נתקדשו מתקדשין הכי ס"ל לחזקיה בפי לולב וערבה (דף נ') וזעירי חולק עליו בגזירה זו כמבואר שם. מל"מ שם

¹⁸ תורת הקדשים נא. אות ח

¹⁹ היינו בכלי שרת דבעינן שיהיה השיעור שלם כדפי' רש"י, ואף על גב שאין המזרק מלא כשנותן לתוכו עשרון שלם נתקדש. מרכה"מ שם

²⁰ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה יט

²¹ כס"מ שם

²² בגמרא בפרק המזבח מקדש (דף פ"ח) אמר שמואל כלי שרת אינן מקדשין אלא שלימים אין מקדשין אלא מלאים אין מקדשין אלא מתוכן אין מקדשין אלא מבפנים א"ר אסי אמר ר"י לא שנו אלא שאין דעתו להוסיף אבל דעתו להוסיף ראשון ראשון קדש ע"כ. ואיכא נוסחאות דכתיב בהו הכי אמר שמואל כלי שרת אינן מקדשין אלא שלימין אין מקדשין אלא מלאין אין מקדשין אלא מתוכן ואמרי לה אין מקדשין שלמין ומלאין ובפנים מאי בנייהו בירוצי מדות במתניתא תנא אין מקדשין אלא שלמין ומלאין ומתוכן ומבפנים א"ר יוסי אמר ר"י כו' ע"כ וזהו היה גירסת רש"י ז"ל שפירש בירוצי מדות וכו' ואם רבינו ז"ל היה לו הגירסא הזאת קשה דא"כ כיון דקאמר אין מקדשין אלא מתוכן משמע דאית ליה דבירוצי מדות חול ובהל' כלי המקדש פ"א בירוצי מדות הלח קדש ובירוצי מדות היבש חול וא"כ איך כתב כאן סתם דכל כלי שרת אין מקדשין אלא מתוכן דמשמע דכל בירוצי המדות חול מדקאמר מתוכן דוקא לכך נראה דגורם רבינו ז"ל בגירסא הראשונה בגמרא.

²³ כ"ז מבואר שם במנחות ל' א' יעו"ש היטיב וכת"ק והנה בהא דבירוצי מדות הלח קודש ובירוצי מדות היבש חול כו"ע מודו בה כדאיתא התם ולא פליגי רק בענין קדושות הכלים ופסק כת"ק. הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מה שהתבאר שאין מקדשין אלא מליאין, אבל²⁴ אין מקדשות חסרות אלא אם דעתו למלאותן, ואם אין דעתו למלאותן מקדשות להפסל אבל לא ליקרב.

ה. אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה וביכורים מן המדומע ואין צ"ל מערלה וכלאי הכרם ואם הביא לא קדש ... ליקרב אבל קדש ליפסל

אין מביאין מנחות²⁵ ונסכים לא מן הטבל²⁶, ולא מן החדש קודם לעומר²⁷, ולא מן המדומע, ואין צ"ל מערלה וכלאי הכרם²⁸, מפני שהיא מצוה הבאה

²⁴ על ספי גירסת הלח"מ שברמב"ם שם כתב אבל המדות אין מקדשין וכו' משמע דיש חילוק בין מדות למזרקות לענין זה שאין מקדשין חסרים אלא אם דעתו למלאותן ולא ראינו בגמרא חילוק בזה ועוד דלשון רבינו ז"ל שכתב בתחילה ואין מקדשין אלא מליאין משמע דאכל הכלים קאמר. לכך אני אומר דהאי המדות ט"ם הוא וצ"ל אבל אין מקדשין חסרין וכו' ואכל הכלים קאי, ועיין בהר המוריה שם שכתב דצ"ל ואין מקדשין אלא מליאין המדות ואין מקדשות חסרות. וכוונתו בכדי שלא נטעה לומר דאם קידש חצי עשרון בעשרון דאינו קדוש כיון שאין הכלי מלא ועי' ברש"י שם לכן כתב דה"ק שיהיה מלא המדה שרוצה לקדש אף דהכלי אינו מלא ופשוט וק"ל.

²⁵ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ה הלכה ט

²⁶ ובתוספתא דמנחות פ"ה איתא וז"ל מכאן אמרו אין מביאין מנחות ונסכים מנחת בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התבואה מעשר ראשון שנמלה תרומתו ומע"ש והקדש שנפדו מן המדומע ומן החדש ומפירות שביעית ואם הביא הרי אלו פסולין ואצ"ל מן הערלה וכלאי הכרם עכ"ל והנה יש לעיין ממעשר ראשון שנמלה תרומתו ומע"ש והקדש שנפדו אמאי לא והנה י"ל לכאורה דמיירי ממע"ר שנמלה תרומת מעשר ולא נמלה תרומה גדולה ממנו ומיירי שהקדימו הלוי לכהן בכרי ומע"ש והקדש שנפדו מיירי שנפדו ולא כהלכתן דהיינו שפדאן בקרקע או מע"ש פדה באסימון אבל תמוה הוא דבכל מקומות הנ"ל קרי לזה מע"ר שלא נמלה תרומתו ומע"ר והקדש שלא נפדו. והנה במעילה הנ"י שם כך וז"ל מכאן אמרו אין מביאין מנחות ונסכים ומנחת בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התרומה ממע"ר שלא נמלה תרומתו ממע"ש והקדש שלא נפדו מן המדומע מן החדש מפירות שביעית וכו' וכן עיקר הנ"י ג"כ במנחות שם (והתימה על המפרש שלא הגיה ולא הרגיש בזה).

²⁷ פסחים מ"ח א' וז"ל ממשקה ישראל מן המותר לישראל מכאן אמרו אין מביאין נסכים מן הטבל. והא דחדש נזכר במנחות ה' ב' ושם ס"ח ב' והיינו מעמא משום דבעינן ממשקה ישראל כדאיתא שם ה' א' הר המוריה שם.

²⁸ נראה דמעמא דפשיטא ליה בהני הוא לפי שאסורים בהנאה ופשיטא דאין להביא מנחות מהם לפי שהוא נהנה בהבאתם והוי מצוה הבאה בעבירה. אך התוס' בפרק בתרא דחולין כתבו דבקרבתנות לא שייך הנאה משום דמצות לאו ליהנות ניתנו יע"ש. מל"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

בעבירה שהקב"ה שונאה²⁹, ואם הביא לא נתקדשו להיותן ראויין לקרבן, אבל נתקדשו להפסל ויהיו כקדשים שנפסלו³⁰.

ט. כלי קדש שניקבו אין מתיכין אותן ואין מתיכין לתוכן אבר נפגמו אין מתקנין אותן סכין שנפגם אין משחיזין את פגימתה נשמטה אין מחזירין אותה

כלי הקדש³¹ שניקבו או שנסדקו³² שאינם ראויים למלאכתן הראשונה³³, אין סותמין אותן³⁴ דמיחזי כעניות ואין עניות במקום עשירות³⁵, אלא מתיכין

²⁹ ועיין האר המוריה ואבהא"ז מש"כ בזה

³⁰ בהדיא אמרו בתוספתא סוף פ"ח דמנחות בכל הני דאם הביא פסול וסובר רבינו דהוו כקדשים שנפסלו. לח"מ ועיין או"ש פרק המזבח מקדש (זבחים דף פ"ח ע"א) סוגיא ערוכה עיין שם, ועיין לחם משנה כאן, והלחם משנה בעצמו נזכר מזה בפ"ג מפסוהמ"ק ה"כ

³¹ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה יד

³² ולא כתב שנפגמו אולי כן היתה גירסתו בגמרא דבנפגמו א"צ שום תיקון כלי כלל דרך במזבח פוסל פגימה כמבואר הל' בית הבחירה פ"א ה"ד אבל בכלי שרת לא מצינו פגימה פוסלת ואדרבה יש ראייה דלא מיפסלא בפגימה מהא דאיתא בערכין י' ב' מכתשת של נחשת היתה במקדש ומימות משה היתה והיתה מפטמת את הבשמים נתפגמה והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותיקוה ולא היתה מפטמת כמו שהיתה נטלו את תיקוה והיתה מפטמת כמו שהיתה עכ"ל אלמא דבפגימה לא נפסלה והא דתקוה משום מהיות טוב אל תיקרי רע ומשום הקריבהו לפחתך אבל אח"כ כשראו שאינה מפטמת נטלו תיקוה ונשאה בפגימתה ולפי"ז מיושב היטיב קושית התוס' בשבועות י"א א' ד"ה מ"מ קשיא וכו' דאיך תקנו המכתשת הא אין מועיל תיקון לכלי שרת יעו"ש אבל גירסתם היתה שם שניקבה ונשברה יעו"ש היטיב אבל יש לעיין דא"כ למה בסכין שנפגם פגם גדול למה אין מועיל לה השחזה כיון דאין פגימה פוסלת בכלי שרת ולכאורה יש ראייה מהא דחולין י"ח א' דחשיב שם שלשה דברים שפגימתן בחגירת צפורן ואמאי לא חשיב כלי שרת אבל י"ל דבכלי שרת לא פסלה בחגירת צפורן כדמשמע מהך דסכין מטרפת ודו"ק ועיין בירושלמי פ"ה דסוכה ה"ו שם איתא הגירסא דמכתשת נשברה יעו"ש. הר המוריה שם.

³³ וזה הוסיף המל"מ משום דקשיא ליה א"ת והא אמרינן בפרק ב' דערכין (דף י') מכתשת היתה במקדש של נחשת היתה ומימות משה היתה והיתה מפטמת את הבשמים נתפגמה והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים ותיקוה כו' הרי שכלי הקדש מתקנים אותם. וי"ל דהא דאמרינן דאין מתקנים אותם מיירי בכלים שאינם עושים מעין מלאכתם וכיון שכן תו לא מהני לכלי שרת ולפי"ז אין מתקנים אותם לעשותם כלי שרת משום דמיחזי כעניות אבל כלים שניקבו ועושין מעין מלאכתם דקו"ל דמקדשים אם רצו לסתום הסדק או הנקב משום כבוד בעלמא שפיר דמי ואתה מכתשת אף שנפגמה היתה עושה מעין מלאכתה דהא תניא התם נטלו את תיקוה והיתה מפטמת כמו שהיתה.

³⁴ ופירש"י אין מתיכין אותן כמו שעושין למדות מנוקבות שמתכין אותו סביבות הנקב ונסתם הנקב. ואין מתיכין לתוכן אבל לסתום הנקב וכולהו משום דמיחזי כעניות ולא אורה ארעא. כס"מ שם

³⁵ מל"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אותן³⁶ ועושין אותן חדשים. וי"א³⁷ שאפילו היו ראויין למלאכת ראשונה הדין בן שאין סותמין. וי"א³⁸ שאם נפגמו פנימות גדולות שיהיה ניכר תיקונן לכל אין כבר למקדש לתקנן.

סכין שנשמט³⁹ מן הנצב או שנפגם פנימה גדולה⁴⁰ וי"א⁴¹ אף פנימה קטנה. אין מחזירין אותו ואין משחזרין אותו, אלא גונזין אותו בצד ההיכל בין הקודש והאולם לדרום⁴², ועושין אחרים, שאין עניות במקום עשירות.

י. בגדי כהונה אין עושין אותם מעשה מחט אלא מעשה אורג

שנאמר מעשה אורג

כבר התבאר במסכת יומא דף עב: שבגדי כהונה⁴³ כולן אין עושין אותן מעשה מחט כלומר אין אורגין אותן יריעות יריעות לעשותן אח"כ לבוש

³⁶ אף דבזבחים שם וכן בתוספתא פ"ט דמנחות איתא אין מתיכין אותם ע"כ היינו דווקא כפירש"י התם להתידן סביבות הנקב אבל להתידן אותם מחדש ה"נ דשרי מכלי קדש דכיון דנתכו פנים חדשות בא לכאן. הר המוריה שם

³⁷ הגה"ה במל"מ שם א"ה שוב ראיתי בתוס' פ"ק דשבועות (דף י"א) ד"ה מכל שהקשו קושיא זו ותיירצו דמכתשת של משה שאני שהיתה מפטמת ביותר וי"מ דמכתשת לא היתה כלי שרת אלא שהקטורת היה קדוש קדושת פה בדיבורו שהיה אומר יהא זה קטורת היה חל עליה קדושת הגוף אחר כתישה במכתשת ע"כ. והנה מדבריהם יש ללמוד דס"ל דהא דק"ל דכלי שרת שנשברו אין מתקנים אותם מיירי אפי' שעושין מעין מלאכתם. ומ"ש דמכתשת לא היתה כלי שרת עיין בירושלמי פ"ד דשקלים הלכה ה' דאמרינן א"ר הונא מכתשת עשו אותה ככלי שרת לקדש. ודו"ק

³⁸ תורת הקדשים שם כ

³⁹ רמב"ם שם הלכה טו

⁴⁰ תורת הקדשים שם כ וכן עיין הר המוריה שם שכתב ואי תימא כיון דנפגמה בפנימה דקה הרי היא פסולה ושוב אין משחזרין אותה תיפוק לי מכיון דנפגמה פעם הראשונה שוב לא מהני לה תיקון אלא ודאי דגם בסכין בעינן פנימה גדולה וכן מבואר מדברי מרן ז"ל שהעתיק דברי רש"י הנ"ל על ד"ה ונפגם יעו"ש ודוק.

⁴¹ במעשה רקח כתב וקצת קשה דלמה השמיט ההיא דאבא שאול סכין מטרפת היתה במקדש ונמנו עליה כהנים וגנזוה ופי' רש"י נפגם פנימה גדולה שתיקון השחזותה ניכר. סכין מטרפת שהיתה רכה ליפגם פנימות דקות תמיד ומטרפת את הקדשים ע"כ ומשמע מדבריו שאין גונזין הסכין אא"כ נפגם פנימה גדולה שתקון ההשחזת ניכר בה כמ"ש לעיל מניה אבל אם היא פנימה דקה אין גונזין אותה אלא משחזרין ומתקנין אותה אכן בדרכה ליפגם תמיד פנימות דקות בזה הוצרכו לימנות כדי לגנוזה וזהו חידוש גדול לפי' רש"י ז"ל אמנם לרבינו שסתם קשה וי"ל דלרבינו אין משחזרין כלל בין בפנימה גדולה בין בקטנה אלא שפעם אחת היה סכין שמצאו בו פנימה דקה מן הדקה ונסתפקו הכהנים או להשחזיה כיון שהיתה כ"כ דקה או לגנוזה ונמנו לגנוזה וכיון דלפי האמת כל פנימה שפוסלת הסכין אין לה תקנה אלא גניזה לכך סתם רבינו.

⁴² מדות פ"ד משנה ז', בית החליפות ששם היו גונזין את הסכינין. או"ש שם

⁴³ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ח הלכה טז יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תפור במחט אלא מעשה אורג שאורגין אותן מתחלת עשייתם כמין מלבוש בכלי האריגה, שנאמר מעשה אורג.

וכיצד מעשה הבגדים, הכתונת בין של כ"ג בין של כהן הדיוט משבצת היתה שהיא בתים בתים באריגתה, כמין גומות העשויות בתכשיטי זהב למושב קביעת אבנים טובות, עשויה משבצות משבצות, כדרך שעושין האורגין בבגדים הקשים, ובית יד כלומר השרוול שלה נארג בפני עצמו ומחברין אותו עם גוף הכתונת בתפירה.

אורך הכתונת עד למעלה מן העקב, ואורך בית יד שלה עד פס ידו, ורוחבו כרוחב היד שנאמר "מדו" – כמדתו שלא יחסר ושלא יותיר.

דף פח:

יא. אין מכבסין אותן כל עיקר שאין עניות במקום עשירות

כל בגד מבגדי כהונה⁴⁴ שנעשו צואין אין מלבנין אותן בחומרי ניקוי או בשפשוף, ואין מכבסין אותן במים, אלא מניחן לפתילות ולובש חדשים, ובגדי כהן גדול שבלו גונזין אותן, ובגדי לבן שעובד בהם ביום העום אינו עובד בהם פעם שניה לעולם, אלא נגנזין במקום שיפשוט אותם שם שנאמר והניחם שם והם אסורין בהנאה.

יב. מעיל כולו של תכלת היה שנאמר ויעש את מעיל האפוד כליל תכלת

המעיל כולו תכלת⁴⁵, וחוטיו כפולין שנים עשר ופיו ארוג בתחילת אריגתו, ואין לו בית יד⁴⁶, אלא נחלק לשתי כנפים מסוף הגרון עד למטה כדרך כל

⁴⁴ רמב"ם שם ת הלכה ה

⁴⁵ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ט הלכה ג

⁴⁶ דעת רבינו א"ש הגמרא יומא (דף ע"ב ע"ב) מאי היא, ר"ל אמר מעשה מחט, מיתיבי בגדי כהונה אין עושין אותן מעשה מחט אלא מעשה אורג, שנאמר מעשה אורג, אמר אביי לא נצרכה אלא לבית יד שלהן, ופירושו דכאשר תעייין בצווי עשיית הבגדים תראה כי לא נאמר מעשה אורג אך במעיל, ואיהו דלא היה לו בית יד היה כולו מעשה אורג ולא מעשה מחט, אבל בכל הבגדים דהיה להם בית יד היה גם מעשה מחט, ודוק. או"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

המעילים ואינו מחובר אלא כנגד כל הגרון בלבד, וי"א⁴⁷ שיש לו בית יד. ואינו נחלק לשני כנפים אלא הרי הוא סגור משני צדיו. והוא כמו כותנת ארוכה

יג. שוליו כיצד מביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורין ועושה אותן כמיז רימונים שלא פיתחו פיהן וכמיז קונאות של קנסות שבראשי תינוקות ומביא שבעים ושנים זגין שבהן שבעים ושנים עינבלין ותולה בהן שלשים וששה בצד זה ושלשים וששה מצד זה

ומביא⁴⁸ תכלת וארגמן ותולעת שני כל מיז משלשתן שזור שמונה לפי שנאמר בשוליו משזר, נמצאו חומי השולים ארבעה ועשרים ועושה אותן כמיז רמונים שלא פתחו פיהן ותולה אותן במעיל,

ומביא שנים ושבעים זוגים ובהם שנים ושבעים ענבולים הכל זהב ותולה בו ששה ושלשים בשולי כנף זה וששה ושלשים בשולי כנף זה, והזוג עם הענבול התלוי בין שניהם כאחד נקרא פעמון עד שיהיו שוליו משני צדדיו פעמון ורמון פעמון ורמון⁴⁹.

⁴⁷ השנות הראב"ד שכתב שאינו יודע מנין זו לרבניו שלא היה לו בית יד ושהיה חלוק ועיין כס"מ שכתב והנה הרמב"ן בפירוש התורה כתב כדברי רבינו ואפשר דבאי זו ברייתא מצאו כן. ומ"ש אלא נחלק לשתי כנפים כתב הראב"ד וגם זו מנין לו עכ"ל. וגם בזה פירש הרמב"ן כדברי רבינו. ועיין הר המוריה שם שכתב ועיין רמב"ן על התורה שהאריך להוכיח בזה מלשון המקרא דכמעיל כתיב הכל בלשון עטייה יעו"ש וגם הכריח שהיה לו כנפים מדכתיב בכנף מעילו ועוד מלשון הש"ס דנקטו מצד זה ומצד זה אלמא דהיה לו ב' כנפים יעו"ש היטיב ונפלאתי על מרן שכתב וז"ל והנה הרמב"ן בפ"י התורה כתב כדברי רבינו ואפשר באיזה ברייתא מצא כן עכ"ל ואיך לא השגיח בדבריו לראות שהתעצם להשיג על רש"י ז"ל בסברות שהוציא מדעתו ולמה לא הזכיר מאומה שום רמז שמצא ברייתא כדבריו אלא ודאי מש"כ כתב מדעתו.

⁴⁸ שם הלכה ד

⁴⁹ ודע כי נחלקו בזה רש"י והרמב"ן בהומש כי לדעת רש"י היו הפעמונים תלויים בין הרמונים שבין שני רמונים היה פעמון אמנם לדעת הרמב"ן היו הפעמונים נתונים בתוך הרמונים ממש והרמון מקיפו מבחוץ יעו"ש היטיב והנה לשון הש"ס שלפנינו (שם בזבחים) ומביא שבעים ושנים זגין שבהן שבעים ושנים עינבלין ותולה בהן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקמתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

הדרן עלך המזבח מקדש

שלשים וששה בצד זה וכו' ומלשון זה משמע כדעת הרמב"ן שהיו תלויים הפעמונים בתוך הרמונים אמנם מלשון רש"י בד"ה עינבלים וכו' משמע שהיתה גירסא שלו ותולה בו וכו' ומלשון זה משמע דהיו תלויים הפעמונים על המעיל גופיה יעו"ש ולא ירדתי לסוף דעת מר"ן שהביא גי' הש"ס שלפנינו ותולה בהן וכו' ושוב כתב דלישנא דברייתא משמע כרש"י מדנקט לישנא דתולה בו יעו"ש אם לא כי מ"ס הוא והוא גורם ותולה בו וכו' ודע שאני תמה למה נתנו מספר על הפעמונים ולא על הרמונים כיון דהכל חדא. ולפי שיטת רש"י לא ידעתי למה נקטה התורה בלשון דעיקר הם הרמונים ופעמונים הם בתוך הרמונים דילמא איפכא דהרמונים בתוך הפעמונים דמאן מפיס ואולי לכן הקדימה הרמונים כיון שהם משלש מינים משא"כ הפעמונים הן ממין אחד. ושוב קאמר פעמון ורמון וכו' הר המוריה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

